

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Phạm Minh Chính

Kinh tế Việt Nam - Thăng trầm và đột phá / Phạm Minh Chính, Vương Quân

Hoàng. - Xuất bản lần thứ 3. - H. : Chính trị quốc gia Sự thật, 2025. - 536 tr. ; 24 cm

ISBN 978-604-57-6947-8

1. Kinh tế 2. Phát triển 3. Việt Nam

338.9597 - dc23

CTM0795p-CIP

Mời các bạn quét QR để đọc sách!

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

(cho lần xuất bản thứ ba)

Cuốn sách ***Kinh tế Việt Nam - Thăng trầm và đột phá*** của các tác giả Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng được Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản lần đầu vào quý II năm 2009, là một trong những cuốn sách viết về lịch sử kinh tế Việt Nam đầu tiên sử dụng cách tiếp cận mới, cách viết hiện đại, áp dụng nhiều công cụ phân tích kinh tế - tài chính mới trong nghiên cứu, đánh giá các sự kiện, vấn đề kinh tế của thế giới và Việt Nam. Các tác giả đã cập nhật, phân tích nhiều vấn đề, sự kiện kinh tế gắn với tính thời sự của thế giới và Việt Nam đến tận cuối năm 2008, nhất là góc nhìn mới mẻ về cuộc khủng hoảng kinh tế toàn cầu năm 2008, đưa ra những gợi mở cho xây dựng chiến lược phát triển kinh tế và điều hành kinh tế vĩ mô của Việt Nam.

Ngay từ khi ra mắt, cuốn sách đã nhận được sự đánh giá cao của bạn đọc là các nhà nghiên cứu kinh tế, nhà quản lý kinh tế, nhà hoạch định chính sách, doanh nhân... Nhiều nhận định, đánh giá của các tác giả về những vấn đề kinh tế như cấu trúc và sự vận động của nền kinh tế, hệ thống tài chính và các chính sách liên quan, các định chế và hành vi kinh tế,... đến nay vẫn còn nguyên giá trị.

Cuốn sách đã được lưu trữ quốc tế tại nhiều thư viện công và đại học như: US Library of Congress, The British Library, National Library of Australia, Cornell University Library, Harvard-Yenching Library, UC Berkeley Library, Yale University Library,...

Cuốn sách được xuất bản lần thứ hai năm 2021, nhằm đáp ứng nhu cầu của bạn đọc, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản lần thứ ba cuốn sách ***Kinh tế Việt Nam - Thăng trầm và đột phá***.

Trong lần xuất bản thứ ba này, chúng tôi giữ nguyên những phân tích, nhận định, đánh giá của các tác giả về các sự kiện, vấn đề kinh tế được trình bày trong lần xuất bản thứ nhất, tôn trọng những đóng góp có giá trị lịch sử của các tác giả trong nghiên cứu kinh tế Việt Nam.

Trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 6 năm 2025

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA SỰ THẬT

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

(cho lần xuất bản thứ nhất)

Kể từ khi giành được độc lập đến nay, nền kinh tế Việt Nam đã trải qua nhiều thăng trầm, đột phá, mà bước đột phá quan trọng nhất chính là sự đổi mới tư duy và mô hình phát triển kinh tế từ năm 1986 đến nay. Công cuộc Đổi mới mới chỉ được thực hiện trong hơn 20 năm, nhưng nước ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa rất quan trọng trong tất cả các lĩnh vực kinh tế, xã hội, an ninh, quốc phòng, cơ bản đã đưa nước ta thoát khỏi tình trạng một nước kém phát triển. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện công cuộc Đổi mới, kinh tế - xã hội nước ta cũng đã bộc lộ nhiều vấn đề yếu kém cần phải khắc phục như: chất lượng phát triển nền kinh tế nhìn chung còn thấp, tính cạnh tranh trong toàn bộ nền kinh tế kém; thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa hình thành chậm và chưa đồng bộ, việc kết hợp phát triển kinh tế với giải quyết các vấn đề xã hội còn nhiều hạn chế...

Hiện nay, cuộc khủng hoảng tài chính thế giới năm 2008 đã và đang tác động rõ nét đến nền kinh tế nước ta. Chúng ta đang phải đối mặt với những khó khăn về vấn đề thanh khoản của hệ thống tín dụng, lãi suất ngân hàng không ổn định, những cơn sốt giá lương thực và năng lượng, sự sụt giảm của thị trường chứng khoán... Nhưng được sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và Nhà nước thông qua việc ban hành những chính sách, giải pháp thực hiện kịp thời, hệ thống kinh tế Việt Nam đã ghi nhận được nhiều tín hiệu tích cực từ thị trường.

Để giúp bạn đọc có thêm tài liệu nghiên cứu, tham khảo về lịch sử phát triển kinh tế Việt Nam, đánh giá được tác động của các yếu tố bên ngoài mà nền kinh tế nước ta sẽ phải đương đầu trong năm 2009 và những năm tiếp theo, làm rõ những khó khăn, thách thức, cơ hội và giải pháp nhằm phát triển nền kinh tế nước ta, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản cuốn sách **Kinh tế Việt Nam - Thăng trầm và đột phá** của hai tác giả: Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng.

Cuốn sách bao gồm 13 chương được chia thành 3 phần với trọng tâm nghiên cứu là hệ thống thị trường và các phương tiện kiểm soát tài chính - tiền tệ. Với hệ thống tư liệu khá phong phú được sưu tầm, tuyển chọn và tính toán từ nhiều nguồn trong nước và nước ngoài trong những khoảng thời gian dài, cuốn sách sẽ cung cấp cho bạn đọc những nét chấm phá lớn trong bức tranh kinh tế Việt Nam từ khi giành được độc lập đến nay.

Từ việc phân tích quá trình thay đổi của cơ chế, chính sách nói chung và đối với khu vực tài chính, ngân hàng, các thị trường nói riêng, các tác giả đã nêu rõ những vấn đề còn tồn tại và gợi mở hướng khắc phục. Đặc biệt, các tác giả đã tập trung nghiên cứu sâu về các thị trường bất động sản, thị trường vàng và đôla Mỹ, thị trường chứng khoán Việt Nam. Có thể nói, đây là một trong rất ít sách viết về các thị trường này với nhiều thông tin và nhận định sắc sảo, có giá trị gợi mở suy nghĩ.

Các tác giả của cuốn sách đã cố gắng để có thể khái quát được quá trình phát triển kinh tế lâu dài của nước ta với những giai đoạn thăng trầm, đột phá, nhưng đây là một vấn đề rất rộng và có nhiều khó khăn trong quá trình thu thập và xử lý thông tin, nên cuốn sách không tránh khỏi còn khiếm khuyết. Nhà xuất bản và các tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp của bạn đọc để có thể hoàn thiện cuốn sách trong những lần xuất bản sau.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách với bạn đọc.

Tháng 4 năm 2009

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

“Câu hỏi tư duy với những vấn đề và hiện tượng có tính quy luật”

Một thời kỳ phát triển kinh tế quan trọng trong lịch sử xây dựng đất nước Việt Nam đã được khắc họa trong gần 500 trang nội dung của cuốn sách. Đây là công trình nghiên cứu đáng trân trọng, là kết quả sự kiên trì, nỗ lực của hai tác giả trong việc tập hợp cơ sở dữ liệu, nghiên cứu, thống kê, phân tích và phát hiện những bước thăng trầm của kinh tế đất nước. Kết quả này bổ sung tư liệu quý giá cho việc nhìn nhận, đánh giá mô hình phát triển kinh tế - xã hội và góp phần làm rõ hơn quá trình phát triển thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở nước ta.

Từng bước ngoặt lớn của nền kinh tế được phản ánh, phân tích tương đối rõ nét làm nổi rõ những đặc trưng của kinh tế Việt Nam. Cuốn sách cũng góp phần cung cấp thêm góc quan sát mới mẻ cuộc khủng hoảng tài chính đang diễn ra trên phạm vi toàn cầu từ năm 2007 đến nay và động thái can thiệp của các chính phủ trên thế giới. Đây là những phân tích và đánh giá có ý nghĩa cho công tác xây dựng chiến lược phát triển kinh tế và điều hành vĩ mô.

Bên cạnh đó, cuốn sách để lại câu hỏi cần tiếp tục tư duy về những hiện tượng và vấn đề có tính quy luật xuất hiện trong nền kinh tế Việt Nam. Đó cũng có thể là xuất phát điểm cho một số hướng nghiên cứu lý luận tiếp theo về phát triển kinh tế của Việt Nam dựa trên các thị trường và tài sản trọng yếu.

Hà Nội, ngày 08 tháng 4 năm 2009

Tiến sĩ Nguyễn Hữu Từ

Phó Chánh Văn phòng Trung ương Đảng

“Mổ xẻ lịch sử như là sự khởi động đến tương lai”

Cuốn sách “*Kinh tế Việt Nam - Thăng trầm và đột phá*” là công trình nghiên cứu một giai đoạn phát triển sôi động bậc nhất của nền kinh tế Việt Nam - giai đoạn Đổi mới, chuyển từ nền kinh tế kế hoạch hóa tập trung sang nền kinh tế thị trường. Đây đích thực là một công trình nghiên cứu lịch sử kinh tế, gắn với một giai đoạn, do vị trí lịch sử khá đặc biệt của nó, được mổ xẻ, phân tích, đánh giá kỹ càng, không chỉ bởi các học giả Việt Nam mà còn của nhiều nhà nghiên cứu trên thế giới.

Nhưng mặc dù có chung chủ đề và chung mục tiêu với các công trình nghiên cứu lịch sử kinh tế Việt Nam hiện đại – nghiên cứu quá trình đổi mới kinh tế, cuốn sách của hai tác giả Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng vẫn mang tính độc đáo, khác biệt và đặc sắc trên nhiều phương diện. Chính đây là lý do để đưa ra lời khuyên không hề màu mè: không chỉ nên và còn rất cần đọc cuốn sách này.

Xin được nêu ra, có thể còn chưa đầy đủ, những căn cứ của lời khuyên đó.

Thứ nhất, trong cuốn sách này, lịch sử kinh tế Việt Nam, trong giai đoạn hào hùng nhất của nó, được mổ xẻ theo cách tiếp cận hiện đại, với những công cụ hiện đại. Đó là lịch sử vĩ mô của nền kinh tế thị trường (đúng hơn, của nền kinh tế chuyển đổi sang thị trường) chứ không phải của nền kinh tế “cây con, ngành nghề” như vẫn được thực hiện trong nhiều công trình nghiên cứu lịch sử kinh tế Việt Nam của các học giả Việt Nam cho đến nay. Sự phân tích hiện thực lịch sử kinh tế được các tác giả đặt trên nền tảng các tri thức, lý thuyết và công cụ của môn kinh tế học hiện đại.

Thứ hai, lịch sử kinh tế quốc gia của một giai đoạn xác định không dài, được đặt trong không gian kinh tế thế giới và trong dòng lịch sử dài hạn. Lịch sử diễn ra trong mạch thời gian và không gian liên tục chứ không hề bị cắt đoạn. Nhờ cách tiếp cận đó mà việc nhìn nhận, lý giải các sự kiện cụ thể trở nên có chiều sâu, có luận cứ chặt chẽ và xác đáng hơn.

Thứ ba, tính cập nhật cao độ các biến cố, sự kiện. Các tác giả không cố định lịch sử theo những mốc thời gian “cứng” mà mở biên ra cả hai đầu, nhất là đầu hướng tới tương lai. Có cảm tưởng rằng ngay cả khi cuốn sách đã lên khuôn in, các tác giả vẫn còn đến để nghị dừng lại để bổ sung vài sự kiện đáng đi vào lịch sử vừa mới xảy ra.

Cách kết nối lịch sử với hiện tại, coi hiện tại là lịch sử đang diễn ra như vậy giúp cuốn sách đề cập một cách tự nhiên các vấn đề thời sự nóng bỏng của nền kinh tế trong hai năm gia nhập WTO và chịu tác động mạnh mẽ của cuộc khủng hoảng kinh tế - tài chính toàn cầu “trăm năm có một” đang diễn ra một cách nóng hổi và sâu sắc. Ở góc độ này, cuốn sách của Phạm Minh Chính và Vương Quân Hoàng không còn là một cuốn sách sử mà là công trình nghiên cứu các vấn đề đương đại. Điều đó góp phần làm tăng thêm giá trị thực tiễn, tính gợi ý khoa học và đóng góp chính sách của công trình.

Thứ tư, trong nỗ lực đáp ứng yêu cầu khắt khe đặt ra công việc “chép sử”, các tác giả của cuốn sách đã không chỉ làm công việc mô tả lịch sử theo cách biên niên, cũng không chỉ mô tả các sự kiện theo lối khách quan dừng dừng vô cảm. Các nhận định, bình luận của cuốn sách mang tính phản biện cao, với một thái độ trách nhiệm đầy đủ. Nhìn giai đoạn lịch sử được đánh giá chung là “thành công ngoạn mục” không chỉ qua các sự kiện “đột phá” oai hùng mà quan trọng hơn - qua diễn biến “thăng trầm” gắn với những khó khăn, yếu kém và sai sót trong việc lựa chọn và thực thi một phương cách phát triển “chưa có tiền lệ lịch sử” bằng con mắt phê phán khoa học có thể coi là nét đặc sắc nổi bật nhất của cuốn sách này.

Thực ra, có thể kể thêm nhiều cái đáng được gọi là “ưu điểm” của cuốn sách. Tuy nhiên, có hai lẽ để không nên làm công việc có thể nói là không nên làm, không đáng làm này. Một là, hãy để cuốn sách tự giới thiệu về mình. Mọi sự khen ngợi, dù là xác đáng, vẫn dễ gây ra cảm giác ca tụng vô lối. Hai là, hãy để cho mỗi người đọc tự mình thẩm định giá trị cuốn sách.

Về phần tôi, trong ý thức phản biện, thấy rõ rằng bên cạnh những ưu điểm thực sự đáng khen, cả về mặt nội dung khoa học lẫn về mặt phương pháp luận (mà tôi đánh giá cao nhất mặt này), cuốn sách vẫn còn những điểm khuyết thiếu cần được bổ túc, chỉnh sửa để nâng chất lượng lên đúng tầm chủ đề mà nó đề cập. Giá trị lịch sử - thời đại đối với dân tộc Việt Nam của công cuộc “lột xác”, chuyển đổi một phương thức phát triển đã tồn tại hàng ngàn năm sang phương thức phát triển mà đa số nhân loại đang thực hiện, đó là điểm cần được nhấn mạnh hơn, làm rõ hơn qua các “thăng trầm” và “đột phá”. Hoặc giả như định vị rõ hơn vai trò của các lực lượng chủ thể của quá trình này v.v..

Nhưng quả thật, những đòi hỏi này cũng vô cùng. Chúng cũng cần được bắt nguồn từ mỗi độc giả.

Điểm cuối cùng cần nói: cuốn sách này, cùng với một vài cuốn sách khác, chứng tỏ cần có cách tiếp cận mới, các công cụ mới và hệ tri thức mới để mổ xẻ, phân tích các quá trình thực tiễn. Bản thân cuốn sách được coi là một sự khởi động thật sự, rất đáng trân trọng cho quá trình đó. Đẩy mạnh hơn quá trình này là một cách, một nội dung hội nhập quốc tế - hội nhập khoa học, đồng thời là cách thúc đẩy sự phát triển trong hội nhập của nền kinh tế nước ta.

Cảm ơn các tác giả đã mang lại cho tôi cảm hứng viết những dòng nói trên. Xin được chia sẻ cảm hứng đó với các quý vị độc giả.

Hà Nội, ngày 14 tháng 4 năm 2009

Phó Giáo sư, Tiến sĩ Trần Đình Thiên
Quyền Viện trưởng, Viện Kinh tế Việt Nam

“Những kiến giải sâu sắc và góc nhìn mới mẻ”

Tôi đã được tiếp cận một số sách viết về lịch sử kinh tế Việt Nam, nhưng lần đầu tiên được đọc bản thảo một cuốn sách mà trong đó có sự kết hợp khá tinh tế và thiết thực lịch sử kinh tế Việt Nam, đồng thời gắn toàn bộ quá trình vận động của nền kinh tế quốc dân với những câu chuyện về khủng hoảng kinh tế - tài chính thế giới vào cuối thập niên đầu của thế kỷ XXI. Chính từ việc tổng kết một chặng đường dài của kinh tế Việt Nam đã làm nổi bật hơn những đột phá của giai đoạn Đổi mới toàn diện đất nước do Đảng ta khởi xướng từ Đại hội VI (năm 1986).

Cuốn sách là một khối lượng công việc lớn, mà tôi nghĩ nếu không có tâm huyết về nghề nghiệp cũng như đối với đất nước và tinh thần làm việc nghiêm túc thì khó có thể hoàn thành. Bạn đọc sẽ nhận được nhiều điều bổ ích, nhất là đối với cộng đồng học thuật và các nhà hoạch định chính sách.

Tôi thực sự tâm đắc và chia sẻ với nhóm tác giả về những kiến giải sâu sắc và góc nhìn mới mẻ về diễn biến của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu từ năm 2007 đến nay, vai trò của chính phủ trong nền kinh tế hiện đại, sử dụng van tiền tệ (chính sách tiền tệ) để điều tiết và định hướng vì mô các tác nhân kinh tế... Cuốn sách cũng gợi ý những lựa chọn về vai trò và vị trí của nền kinh tế Việt Nam trong sân chơi toàn cầu.

Hà Nội, ngày 10 tháng 4 năm 2009

Phó Giáo sư, Tiến sĩ Lê Xuân Đình

Trưởng ban Kinh tế, Tạp chí *Cộng sản*

“Các vấn đề kinh tế cơ bản với tư liệu, sự kiện đậm chất thời sự”

Đổi mới và hội nhập thành công hay không tùy thuộc vào quá trình hình thành và phát triển của hệ thống tài chính - tiền tệ. Dưới góc nhìn này, các tác giả đã có những đóng góp to lớn khi mổ xẻ nền kinh tế Việt Nam bằng những công cụ phân tích tài chính.

Một điểm thú vị khác: các vấn đề kinh tế cơ bản được trình bày với những tư liệu, sự kiện nóng hổi đậm đặc tính chất thời sự của Việt Nam và thế giới. Một cuốn sách lôi cuốn người đọc từ đầu đến cuối với nhiều gợi mở thảo luận, tạo nên sự khác biệt so với những cuốn sách khác viết về kinh tế Việt Nam.

Hà Nội, ngày 06 tháng 4 năm 2009

Tiến sĩ Chữ Văn Lâm

Tổng Biên tập, Tạp chí *Nghiên cứu kinh tế*

MỤC LỤC

Danh mục hình ảnh	xxi
Danh mục bảng biểu	xxiv
1 Sóng gió	1
1.1 Sóng gió nổi lên	4
1.1.1 Khủng hoảng tín dụng Hoa Kỳ 2007 - 2008	5
1.1.2 Đầu cơ quốc tế tăng mạnh	6
1.1.3 Thị trường chứng khoán quốc tế biến động khó lường	16
1.1.4 Lạm phát bùng nổ ở khắp nơi	17
1.1.5 Dấu hiệu đình đốn	22
1.2 Tin từ tâm bão	24
I THĂNG TRẦM	31
2 Những hạt mầm đầu tiên	33
2.1 Truyền thống khởi nghiệp kinh doanh	34
2.2 Làm quen với ngân hàng	40
3 Cam go độc lập tiền tệ: 1945 - 1954	48
3.1 Bối cảnh lịch sử, kinh tế	48
3.2 Đấu tranh giành độc lập tiền tệ	51
4 Kinh tế Việt Nam thời kỳ 1955 - 1985	61
4.1 Bức tranh kinh tế Việt Nam 20 năm chiến tranh	64
4.1.1 Những thành tựu đầu tiên	64
4.1.2 Hội nghị Trung ương tháng 12/1956	66
4.1.3 Sự trầm lắng sau năm 1958 và Đại hội III của Đảng	67
4.1.4 Mô hình kinh tế nào cho Việt Nam?	68
4.2 Hệ thống tài chính	71
4.2.1 Hệ thống ngân hàng một cấp	72
4.2.2 Đổi tiền năm 1959	72

4.2.3 Ngoại hối và vàng.....	74
4.2.4 Hệ thống tín dụng và ngân sách nhà nước	76
4.3 10 năm hòa bình đầu tiên.....	81
5. Kinh tế tài chính thời kỳ Đổi mới: 1986 - 2000.....	90
5.1 Đổi mới	90
5.2 Thành tựu và nền tảng phát triển	92
5.2.1 Tăng trưởng kinh tế.....	93
5.2.2 Cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước	95
5.2.3 Đẩy lùi lạm phát phi mã.....	100
5.2.4 Hoạt động ngoại thương	103
5.2.5 Thu hút đầu tư nước ngoài	104
5.3 Hệ thống tài chính mới.....	108
5.3.1 Hành lang pháp lý cho hệ thống ngân hàng.....	108
5.3.2 Tín dụng phi chính thức.....	110
5.3.3 Góp vốn cổ phần.....	112
6 Đặc trưng biến động kinh tế trong quá trình chuyển đổi	114
6.1 Sơ lược quá trình chuyển đổi.....	115
6.2 Đặc trưng các thời điểm biến động.....	119
6.3 Luận điểm cốt lõi và vấn đề gợi mở.....	124
II ĐỘT PHÁ.....	131
7. Đột phá tư duy kinh tế: Đổi mới	133
7.1 Từ chỉ định đến tự định	134
7.2 Nhà nước trong giai đoạn chuyển đổi	137
7.2.1 Đổi mới kinh tế từ năm 1986, tiến trình đúng hướng.....	138
7.2.2 Miếng ghép nào còn thiếu?.....	142
7.3 Công nhận kinh tế tư nhân	145
7.4 Cải thiện năng lực cạnh tranh của khu vực kinh tế nhà nước	146
7.5 Sửa đổi Hiến pháp năm 1992.....	149
7.6 Dòng vốn quốc tế.....	150
7.6.1 Mở cửa đầu tư và thương mại.....	151
7.6.2 Đầu tư trực tiếp nước ngoài	152
7.6.3 FPI và điểm đến ngân hàng - tài chính	156

7.7. Tái hội nhập kinh tế quốc tế.....	159
8. Hệ thống ngân hàng hai cấp.....	163
8.1 Ngân hàng Nhà nước Việt Nam	164
8.1.1 Ngân hàng Nhà nước Việt Nam	164
8.1.2 Luật Ngân hàng Nhà nước và Luật Các tổ chức tín dụng.....	166
8.1.3 Tiền được tạo ra từ đâu?.....	168
8.1.4 Bảng tổng kết tài sản của ngân hàng trung ương.....	171
8.2 Hệ thống ngân hàng hai cấp ở Việt Nam	175
8.2.1 Hệ thống ngân hàng thương mại ở Việt Nam	177
8.2.2 Vai trò chủ đạo của ngân hàng thương mại nhà nước	182
8.2.3 Nguồn gốc của rủi ro.....	187
8.2.4 Làn sóng chuyển đổi và thành lập mới ngân hàng thương mại.....	190
8.3 Hợp tác xã tín dụng nhân dân	192
8.4 Hiện diện của tổ chức tín dụng nước ngoài.....	194
8.5 Thị trường liên ngân hàng.....	197
9 Tài sản và thị trường.....	207
9.1 Tiền đồng Việt Nam	207
9.1.1 Lãi suất	209
9.1.2 Tỷ giá hối đoái.....	215
9.1.3 Thị trường tín dụng ngân hàng.....	220
9.2. Vàng trong đời sống kinh tế Việt Nam.....	222
9.2.1 Chức năng của vàng	222
9.2.2 Quy định sản xuất và giao dịch vàng ở Việt Nam.....	225
9.2.3 Tổng quan nghiên cứu về vàng.....	229
9.2.4 Khảo sát thống kê thị trường vàng Việt Nam	235
9.2.5 Thị trường vàng trong nước và quốc tế	244
9.2.6 Một số kết luận thực nghiệm.....	247
9.3 Đồng đôla Mỹ ở Việt Nam.....	248
9.3.1 Vài nét về đồng đôla Mỹ ở Việt Nam	248
9.3.2 Lý thuyết, số liệu và mô hình.....	254
9.3.3 Kết quả thực nghiệm	257

9.3.4	Hiện tượng đôla hóa.....	261
9.3.5	Về ngang giá sức mua tiền tệ và cân bằng dài hạn của nội tệ Việt Nam	263
9.4	Bất động sản ở Việt Nam.....	272
9.4.1	Những quy định pháp luật	272
9.4.2	Ba cơn sốt khuynh đảo thị trường.....	274
9.4.3	Giao dịch bất động sản ở Việt Nam.....	276
9.4.4	Những bất cập còn tồn tại.....	282
9.4.5	Tiềm năng của thị trường bất động sản	287
10	Thị trường chứng khoán.....	291
10.1	Toàn cảnh thị trường chứng khoán Việt Nam	291
10.1.1	Ra đời và phát triển	292
10.1.2	Điều kiện niêm yết, công ty niêm yết, nhà đầu tư.....	297
10.1.3	Kỹ thuật giao dịch.....	300
10.1.4	Công ty chứng khoán.....	304
10.1.5	Quỹ đầu tư	310
10.1.6	Sự vận động của thị trường chứng khoán và ảnh hưởng tới đời sống kinh tế - xã hội	318
10.2	Các quy luật được phát hiện.....	324
10.2.1	Hành vi bầy đàn	325
10.2.2	Về hiện tượng chia tách cổ phiếu	329
10.2.3	Giả thuyết thị trường hiệu quả và hiệu ứng GARCH	331
10.3	Thị trường trái phiếu.....	334
10.3.1	Trái phiếu doanh nghiệp.....	334
10.3.2	Trái phiếu chính phủ	340
10.3.3	Một số kết luận về thị trường trái phiếu	351
10.4	Khiếm khuyết trên thị trường chứng khoán Việt Nam	356
10.4.1	Quan hệ nhà đầu tư.....	356
10.4.2	Quản trị xung đột lợi ích	359
10.4.3	Thông tin và truyền thông.....	364
10.4.4	Tác động từ yếu tố nước ngoài trên thị trường tài chính.....	365

III VẤN ĐỀ VÀ HIỆN TƯỢNG	369
11 Một số vấn đề của các thị trường tài sản	371
11.1 Ba loại tiền trong nền kinh tế Việt Nam	371
11.2 Bong bóng tài sản.....	376
11.2.1 Khái niệm và cơ chế hình thành	376
11.2.2 Bong bóng tài sản ở Việt Nam	381
11.3 Tấn công tiền tệ	383
11.4 Tăng trưởng và lạm phát	386
11.5 Dòng vốn nước ngoài	391
12 Quản lý nhà nước đối với các thị trường và tài sản	399
12.1. Sự cần thiết điều tiết của Nhà nước vào thị trường tự do	399
12.2. Kết nối vĩ mô - vi mô và hiệu quả của chính sách kinh tế.....	407
12.3. Liên thông các thị trường.....	410
12.3.1 Bất động sản trong nền kinh tế có sự hiện diện của thị trường tài chính	411
12.3.2 Bất động sản trong các cuộc khủng hoảng tài chính	413
12.3.3 Mô hình quan hệ giữa các thị trường bất động sản - vốn - tiền tệ	416
12.3.4 Vấn đề trọng yếu và gợi mở hướng chính sách	424
12.4 Quản lý hệ thống ngân hàng	429
12.4.1 Trong những năm 1990	429
12.4.2 Khủng hoảng tài chính châu Á và ảnh hưởng đến Việt Nam.....	431
12.4.3 Hiệu quả kinh doanh của các ngân hàng.....	431
12.4.4 Cam kết đối với các tổ chức đa phương.....	434
12.5 Chính sách tiền tệ và tài khóa	434
12.6 Đảm bảo an ninh tài chính quốc gia	444
12.7 Sức mạnh của thị trường và sự điều tiết của Nhà nước	453
12.7.1 Sức mạnh của thị trường	454
12.7.2 Chính phủ ở đâu trong bức tranh?.....	457
13 Việt Nam hội nhập toàn cầu	462
13.1 Bài học từ biến động kinh tế năm 2008	462

13.1.1. Nhìn lại khủng hoảng tài chính toàn cầu.....	463
13.1.2. Ấn số kinh tế chính trị Hoa Kỳ	472
13.1.3. Đảm bảo an ninh kinh tế.....	474
13.2 Điều hành vĩ mô.....	477
13.3 Xây dựng kinh tế học Việt Nam	486
Tài liệu tham khảo	491
Phụ lục tra cứu.....	501

Danh mục hình ảnh

1.1	Lãi suất của FED thời kỳ 1990 - 2008	6
1.2	Giá dầu thô thế giới và xăng Mogas 92 Việt Nam	7
1.3	Biến động giá dầu năm 2003 (FOB)	11
1.4	Chỉ số giá tiêu dùng, vàng và USD trong năm 2007 - 2008.....	13
1.5	Biến động giá gạo 8 tháng đầu năm 2008. Đơn vị: đồng/kg.....	14
1.6	Biến động tỷ giá từ năm 2007 đến tháng 11/2008	16
1.7	Tăng trưởng tín dụng 8 tháng đầu năm 2008	20
1.8	Tăng trưởng tín dụng giai đoạn 2000 - 2008	21
2.1	Thái Bình Hưng Bảo	40
2.2	Đồng 5 bạc Đông Dương	42
2.3	Lượng tiền do Ngân hàng Đông Dương phát hành	44
2.4	Biếm họa: Đây - Dự án thuế mới!	47
3.1	Tiền đóng dấu làng Thới Bình, Bạc Liêu.....	53
3.2	Tờ bạc 500 đồng Đông Dương, phát hành năm 1941	54
3.3	Một số đồng bạc Việt Nam đầu tiên.....	56
4.1	Hệ thống ngân hàng một cấp	73
5.1	Quầy phân phối vải thời kỳ bao cấp.....	92
5.2	Lạm phát phi mã giai đoạn 1986 - 1992	102
5.3	Quan hệ FDI và tăng trưởng GDP	106
6.1	GDP bình quân đầu người.....	116
6.2	Giai đoạn tăng trưởng thần kỳ từ khi tiến hành Đổi mới	116
6.3	Thâm hụt thương mại năm 2008	126
7.1	Tem thực phẩm	135

8.1	Hệ thống ngân hàng hai cấp ở Việt Nam, 2008	167
8.2	Tăng trưởng tài sản ngân hàng và GDP	190
8.3	VNIBOR.....	198
8.4	So sánh lãi suất cho vay thương mại	201
8.5	So sánh lãi suất cho vay thương mại	201
8.6	Dịch chuyển lãi suất trong thời kỳ 1990 - 2002	204
8.7	So sánh khoảng cách lãi suất	205
8.8	So sánh khoảng cách lãi suất	205
9.1	Giá vàng bình quân ngày ở Việt Nam: 1996 - 2003	234
9.2	Giá vàng thế giới thời kỳ 1900 - 2005	235
9.3	Cầu vàng theo quý ở Việt Nam.....	236
9.4	Lợi suất vàng theo ngày	240
9.5	Chênh lệch giá mua và giá bán vàng tại Việt Nam.....	243
9.6	Tỷ giá đồng/USD theo tháng thời kỳ 1988 - 2004	258
9.7	Lợi suất USD	259
9.8	Bất ổn của lợi suất USD theo ngày	262
9.9	Tỷ lệ tiền gửi ngoại tệ trên tổng phương tiện thanh toán	263
9.10	Tốc độ tăng CPI của Việt Nam: 1986 - 1992	266
9.11	Phân phối bootstrapped.....	268
9.12	Công bố tỷ giá trên <i>Thời báo Kinh tế Sài Gòn</i>	270
9.13	Giá đất bình quân ở Hà Nội, 1994 - 2001	280
10.1	Số công ty chứng khoán qua các năm.....	306
10.2	VN-Index từ ngày 28/7/2000 đến ngày 05/11/2008	319
10.3	Biến động VN-Index, 2007 - 2008	320
10.4	Cướp ngân hàng do thua lỗ chứng khoán	323
10.5	Bong bóng chứng khoán South Sea	327
10.6	Độ lệch chuẩn chéo	329
10.7	CAR_{REE} với sự kiện phát hành cổ phiếu thưởng	331
10.8	Phương sai có điều kiện của lợi suất năm 2003	335
10.9	Số lần phát hành trái phiếu chính phủ thời kỳ 2002 - 2008	342
10.10	Công trái năm 1987	344
10.11	Tần suất phát hành trái phiếu chính phủ, từ tháng 01/2000 đến tháng 3/2004	344
10.12	Biến động lợi suất trái phiếu chính phủ (%) từ tháng 01/2000 đến tháng 01/2004.....	345

10.13	Biến động khối lượng trái phiếu chính phủ giai đoạn 2000 - 2004	346
10.14	Khối lượng giao dịch trái phiếu BIDV	349
10.15	Giá giao dịch trái phiếu BIDV	349
10.16	Ước lượng quy mô thanh toán trái phiếu chính phủ	355
11.1	Trái phiếu chính phủ... làm quà mừng đám cưới	373
11.2	Sụp đổ thị trường chứng khoán năm 1929	380
11.3	Giá trị xuất, nhập khẩu hàng hóa thời kỳ 1986 - 2008	389
11.4	Tăng trưởng GDP thực tế và lạm phát: 1990 - 2008	391
11.5	Dòng FDI thời kỳ 1988 - 2008	393
11.6	Kiểu hối chuyển về Việt Nam	396
12.1	Biến động giá cổ phiếu Tân Tạo	426
12.2	Đường IS	437
12.3	Đường LM	438
12.4	Mô hình IS - LM	439
12.5	Phản ứng của sản lượng và lãi suất với chính sách tài khóa	443
13.1	Thâm hụt ngân sách nhà nước giai đoạn 2002 - 2006	482